

UNDERSVISINGSMATERIALE

TILGODESER FÆLLES MÅL

Historie • Musik (valgfag)
Udskoling

- Slaveri og trekantshandel
- Kulturel smeltedigel

Brug før / efter skolekoncert med

TRYPICAL CUMBIA

Levende
Musik i Skolen

INDHOLD

3	Sådan bruges materialet
4	Undervisningsmateriale til historie
5	Fælles Mål
6	Til historielæreren
7	Introduktion
8	Kulturudveksling
9	Trypical Cumbia
10	Slaveri og trekantshandel
12	Praktisk info om koncerten
13	Til kontaktlæreren
14	Praktiske oplysninger
15	Koncertplakat
16	APPENDIKS Musik (valgfag)
	Den kvalificerede samtale

MUSIKEKSEMPLER PÅ LMS.DK

1. En musikalsk tur over atlanterhavet og tilbage

Se 'Til kontaktlæreren' på side 13

Forsidefoto: Isabella Hartig

SÅDAN BRUGES MATERIALET

Materialet består af en obligatorisk samt en supplerende del. I dette materiale vil den obligatoriske del give et overblik over temaet samt en præsentation af bandet.

Den efterfølgende og supplerende del arbejder mere uddybende med emnet slaveri og trekantshandel.

OBS: Vælger man at benytte det meget fine link Tema – Slavehandel fra EMU'en, bliver forløbet udvidet og vil tage længere tid.

1. OBLIGATORISK

1. Introduktion side 7 læses.
2. Kulturudveksling side 8 samt Trypical Cumbia side 9 læses og gennemgås.
Hvad er kulturudveksling, og hvor ser vi den i dag?
3. Lyt til Trypical Cumbias personlige præsentationer side 9.

2. SUPPLERENDE

1. Læs om slaveri og trekantshandel side 10-11. Benyt evt. diverse links med ekstramateriale.

UNDERVISNINGSMATERIALE TIL HISTORIE

FÆLLES MÅL

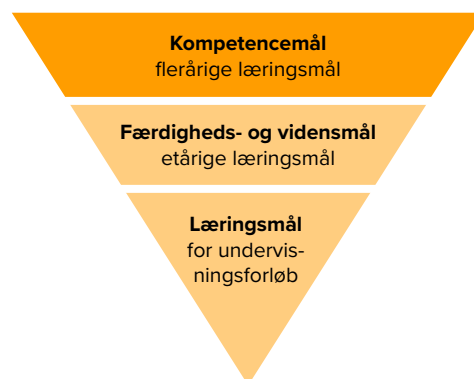
Historie (7.-9. klasse)

KOMPETENCEOMRÅDE

1. Kronologi og sammenhæng
2. Historiekanon

KOMPETENCEMÅL

1. Eleven kan på baggrund af et kronologisk overblik forklare, hvorledes samfund har udviklet sig under forskellige forudsætninger

FÆRDIGHEDS- OG VIDENSMÅL

Kronologi, brud og kontinuitet

Eleven kan sætte begivenheders forudsætninger, forløb og følger i kronologisk sammenhæng

Eleven har viden om begivenheders forudsætninger, forløb og følger

Historiekanon

Eleven kan bruge kanonpunkter til at skabe historisk overblik og sammenhængsforståelse

Eleven har viden om kanonpunkter

EKSEMPLER PÅ LÆRINGSMÅL

1. Eleven kan ud fra historiske begivenheder forklare, hvilken indflydelse disse begivenheder fik for eftertiden.
2. Eleven har viden om slavernes kulturelle indflydelse på kulturen i Amerika.
3. Emne – Ophævelse af slavehandel.

BEMÆRK

Ovenstående Fælles Mål er eksemplariske og dækker ikke nødvendigvis hele målgruppen for skolekoncerten. Til gengæld er opgaverne i undervisningsmaterialet enkle at justere i sværhedsgrad og kan tilpasses alle klassetrin i pågældende målgruppe. De udvalgte målpar er med andre ord ikke udtømmende for materialets relevans.

TIL HISTORIELÆREREN

Typical Cumbia er en gruppe, der spiller genren 'cumbia'. Cumbia er en colombiansk musik- og dansestil, der har elementer fra den oprindelige indianske befolkning samt europæisk og afrikansk kultur. Man kan sige, at cumbia er en smeltedigel af forskellige kulturer.

I nutidens globaliserede verden opstår kulturmøder og udvekslinger over hele jorden i et hastigt tempo og er med til at påvirke vores nutid og fremtid.

Materialet og lærervejledning

Man kan sige, at bandet Typical Cumbia er et musikalsk resultat af lokal sydamerikansk kultur, europæisk kolonisering og slaveri. En musikalsk og kulturel smeltedigel.

Den obligatoriske del

Efter en kort introduktion til emnet kommer et kort afsnit om Kulturmøder, der til alle tider har fundet sted. Slaverne og deres efterkommere har sat deres tydelige præg på nutidens Amerika og den amerikanske kultur.

Hvad er kulturudveksling, og hvor ser vi den i dag? I afsnittet gives eksempler fra Brasilien med nationalretten "feijoada" samt en oversigt over raceblandinger.

Kulturel udveksling er en proces, der dog sker med større og større hastighed globalt set.

Som elevopgave kan eleverne besvare spørgsmålene:

Kan I selv tænke på områder, hvor I ser forskellige kulturer smelte sammen og inspirere hinanden?

Typical Cumbia præsenterer sig selv med fire korte filmpræsentationer af musikerne. Desuden er der links til et nummer med bandet samt en liveoptagelse på DR.

Den supplerende del

Som en supplerende del af materialet er der et mere dybdegående afsnit med titlen **Slaveri og trekantshandel**. En historisk gennemgang af emnet kolonisering, slaveri og trekantshandel som Danmark også var en del af. Det er desuden muligt at læse og se endnu mere på EMU'en om slaveri og trekantshandel. Der er flere gode links i materialet, og det er muligt at fordybe sig yderligere i emnet, som derved så også vil strække sig over lidt længere tid.

Tema – Slavehandel er et 10-siders materiale med fine illustrationer og en sværhedsgrad, der passer fint til udskolingen.

Sidst kan eleverne prøve at besvare følgende spørgsmål:

- Hvad er slaveri?
- Hvordan fungerede trekantshandelen?
- Hvad var Danmarks rolle i trekantshandlen?

BEGYND I GOD TID

... i god tid inden koncerten udleveres elevarket på næste side til eleverne, så de har mulighed for at stifte bekendtskab med Typical Cumbia og musikken før selve koncertoplevelsen. På forhånd tak!

INTRODUKTION

I 1492 opdagede Christoffer Columbus Amerika. Kort tid efter påbegyndte de europæiske lande et handelssystem, senere kendt som trekantshandelen.

Europæerne sejlede til Afrikas vestkyst og solgte bl.a. våben. Som betaling fik man slaver, der blev sejlet direkte videre til Caribien, hvor de spillede en vigtig rolle i sukkerproduktionen. Fortjenesten gik til de europæiske plantageejere, som solgte sukkeret videre til deres hjemlande.

Men ved siden af sukkerproduktionen kom der et betydningsfuldt biprodukt: kulturmødet mellem de indianske lokale i Caribien, de afrikanske tilkomne slaver og europæerne. Et resultat af kulturmødet dengang er f.eks. musikgenren cumbia. Stærkt påvirket af afrikanske trommer, sangtekster af lokale indianere og påklædningen af europæerne i kolonitiden.

Afrikansk mand lytter til de hvide menneskers musik

Sammensmeltningen af kulturer giver et meget anderledes indtryk af, hvad der sker, når forskellige kulturer kommer tæt på hinanden. Det er en fortælling, som sjældent følger med i debatten om integration og kulturmøder. Dog er kultur en størrelse som er under konstant påvirkning og forandring. Derfor er det højest relevant og spændende at finde flere nuancerede fortællinger, som cumbia-musikken er et godt eksempel på.

Slaverne blev tvunget til at danse om bord på skibet for at holde sig i form. Illustration fra ca. 1830

KULTURUDVEKSLING

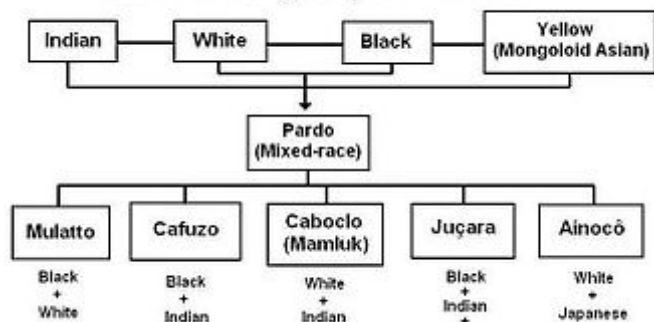
De afrikanske rødder er stadig tydelige efter slaveriet. I det nordlige Brasilien er andelen af mørke folk stor, men også religion, mad, musik, dans, rytmer og kultur generelt er meget afrikansk.

En brasiliansk nationalret er i dag 'feijoada', som var slavernes ret. En sammenkogt bønnenet med alle efterladenskaberne fra de riges bord som f.eks. griseører, tryne, hale, fødder mm. I dag er der dog normalt ofte også noget ganske fint kød i, men mange spiser stadig den traditionelle udgave.

Det er tydeligt, at der ud af kulturmødet er opstået noget nyt med inspiration fra forskellige kulturer.

Det sker også, at folk af forskellig oprindelse får børn med hinanden.

Main ethnic groups in Brazil

Forskellig racer og raceblandinger i Brasilien. Billederne er taget i starten af 1900-tallet.

I USA opstod bluesen hos slaverne i bomuldsmarkerne og udviklede sig senere til f.eks. rock. I Latinamerika er et væld af forskellige genrer opstået i en smeltedigel af forskellige kulturer.

Thai take away på Vesterbrogade i København. Foto:Lars Thor

En gruppe unge fra Paris

I dag kan kulturer sprede sig hurtigere end tidligere. Vi kan flyve jorden rundt, og med film, tv, internet og mobiltelefoner kan vi kommunikere med hinanden hurtigt, let og billigt.

I alle større danske byer er der italiensk pasta og pizza, der er burgere, thai, indisk, japansk, shawarma, falafel, vietnamesisk, kinesisk osv. Nu er det i Danmark f.eks. blevet ganske normalt, at man kan købe pizza med kebab.

Kan I selv tænke på områder, hvor I ser forskellige kulturer smelte sammen og inspirere hinanden?

TRYPICAL CUMBIA

Typical Cumbia er også en kulturel smeltedigel – en sammenkogt ret. De har rødder til det indianske folk fra Chile, afro-colombianere og en dansker fra Ærø. Bandet er et eksempel på, hvordan kulturer og nationaliteter kan skabe noget nyt sammen, og Cumbia-genren er et symbol på netop det. Et eksempel på hvordan Latin-amerikas sammensætning gennem tiden har skabt nye kulturelle fænomener.

Typical Cumbia er en musikalsk kollage, som kan hjælpe til forståelsen af, hvad kulturforskelle kan bidrage med. Der er dermed lagt op til en snak om integration og kultur, fortalt gennem musik.

Se og hør Typical Cumbia spille med stort orkester på DR

kortlink.dk/youtube/tp7n

Hør Typical Cumbias nummer

[En musikalsk tur over atlanterhavet og tilbage](#)

TRYPICAL CUMBIA BESTÅR AF:

Alex Opazo

Percussion

Se video med Alex

kortlink.dk/vimeo/tp78

José Lezaeta

Saxofon

Se video med José

kortlink.dk/vimeo/tp7f

Yannik Hartig

Trommer

Se video med Yannik

kortlink.dk/vimeo/tp7k

Cristian Seradilla

Guitar og sang

Se video med Christian

kortlink.dk/vimeo/tp7b

Fotos: Kim Matthäi Leland

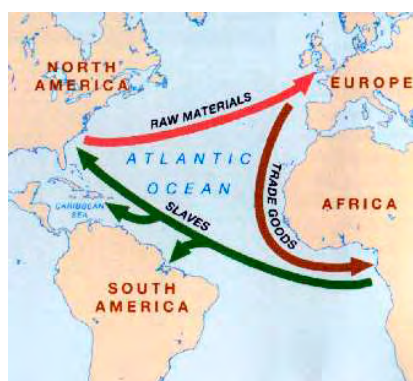
SLAVERI OG TREKANTSHANDEL

Slaveri er det fænomen, at én person er ejet af en anden. Slaveri har været udbredt til alle tider, og kendes fra stort set hele verden og har antaget mange forskellige former. Slaverne er blevet opfattet som både værdigenstande og arbejdsinstrumenter. Ejeren har haft krav på slavens produktion. Slaverne er blevet erhvervet mod deres vilje ved krig eller lign., og vold eller trusler om vold har været en del af forholdet mellem slave og slaveejer.

Slaveri er som sagt ikke en ny ting, og det har været kendt over det meste af jorden gennem adskillige århundreder.

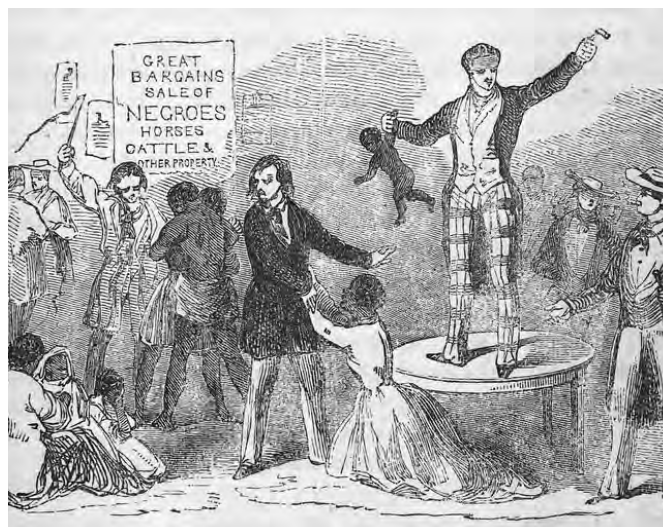
Træl er den gamle nordiske betegnelse for slave. Vikingerne tog på vikingetogterne fanger, som i stort omfang blev gjort til trælle. En træl var ufri og retsløs. Trældom var arvelig. Var forældrene trælle, blev børnene det også.

Trekantshandlen er betegnelsen for et handelssystem, hvor man fragter varer over større afstande mellem tre områder. I praksis tænkes der ved trekantshandel dog ofte på den transatlantiske slavehandel, hvor afrikanske slaver indgik som en vigtig handelsvare og arbejdskraft. I forenklet form kunne handlen illustreres sådan:

Man mener, at omkring 10-15 mio. afrikanske slaver blev sejlet over Atlanterhavet i årene fra ca. 1500 til 1870.

Slaver blev solgt og fragtet fra Afrikas vestkyst til Amerika eller Caribien. Her fungerede de som arbejdskraft for kolonimagterne, hvor de dyrkede bomuld og sukker-rør mm. Varerne blev sejlet til Europa. I Afrika købte man

Mænd, koner og børn blev solgt til forskellige familier og kom formentligt aldrig til at se hinanden igen.

Slaverne blev typisk taget til fange af andre afrikanere for at blive solgt.

slaver for rom, våben, redskaber mv. Trekanten kunne antage flere former med forskellige destinationer, råvarer og forarbejdede varer.

De spanske kolonier fra Florida og Californien i nord til Argentina i syd modtog ca. 2,5 mio. slaver fra Afrika, det portugisiske (siden det uafhængige) Brasilien modtog ca. 4 mio. Blandt de øvrige kolonier i Latinamerika og Vestindien modtog de franske ca. 1,6 mio., de britiske ca. 2 mio. Man mener, at omkring 10-15 mio. afrikanske slaver blev sejlet over Atlanterhavet i årene fra ca. 1500 til 1870.

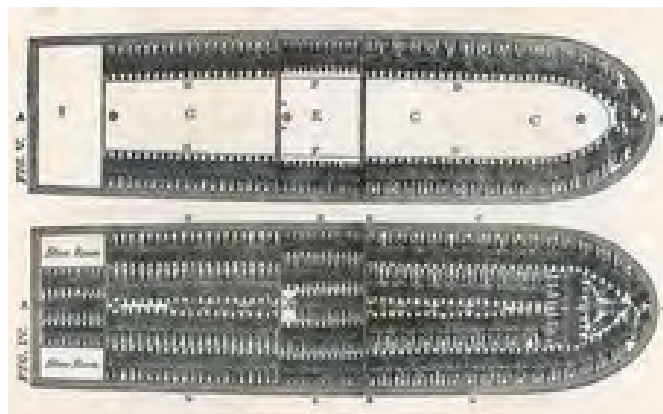
Danmark havde også kolonier i Vestindien. Danmark erhvervede øen Sankt Thomas i 1671, Sankt Jan (i dag Saint John) i 1718, og i 1733 købte Danmark Sankt Croix af Frankrig. Man regner med, at tæt ved 100.000 slaver blev transporteret over Atlanterhavet på danske skibe, og øerne blev en blomstrende forretning for Danmark, især på grund af den meget indbringende sukkerproduktion. I 1848 blev slaveriet ophævet efter oprør fra slaverne. Øerne løb efterhånden ind i en økonomisk krise, især på grund af faldende sukkerpriser. I 1917 købte USA de tre øer for 25 millioner dollars. USA ville bruge øerne til flådebase og anerkendte Danmarks krav på Grønland, der tidligere var et stridspunkt mellem landene.

USA forbød slaveri efter borgerkrigens afslutning i 1863. Brasilien ophævede først slaveriet i år 1888.

Efterkommere af afrikanske slaver er i dag en væsentlig del af befolkningen i både USA og Latinamerika.

ELEVSPØRGSMÅL:

1. Hvad er slaveri?
2. Hvordan fungerede trekantshandelen?
3. Hvad var Danmarks rolle i trekantshandlen?

Oversigt over hvordan slaverne var stuvet sammen i bunden af bådene. Typisk døde ca. 15% af slaverne under overfarten.

LÆS EVT. MERE OM DE DANSKE KOLONIER OG SLAVEHANDEL:

Tema - Slavehandel: 10 siders materiale fra playing history. Taget fra EMUen

Indhold: Fakta om slavehandlen, Køb af slaver i Afrika, Turen over Atlanterhavet, Slavernes arbejde og arbejdsforhold, Slavehandlens konsekvenser, Afrikansk kulturs aftryk på den amerikanske kultur, Afskaffelse af slaveriet, Historiske eksempler på slaveri, Slaveri i dag, Referencer.

[Download pdf-fil: Tema-Slavehandel](#)

Dansk film lavet til 7. -9. klasse om slaveri og slaveriets ophør. (8 min.)

kortlink.dk/historielab/tr8c

Tekst og fine illustrationer. Rigtig godt materiale til yderligere fordybelse. Taget fra EMUen.

kortlink.dk/faktalink/pvk9

PRAKTISK INFO OM KONCERTEN

TIL KONTAKTLÆREREN

MUSIKGRUPPE

Trypical Cumbia

– En musikalsk tur over Atlanterhavet og tilbage

MUSIKERNE ER

Alex Opazo – percussion

Cristian Seradilla – guitar og sang

José Lezaeta – saxofon

Yannik Hartig – trommer

UNDERVISNINGSMATERIALE

Undervisningsmaterialet er til historie i udskolingen.

Materialet er inddelt i to dele: en introduktion (30 min.) samt en supplerende del (90 min.). Man kan dermed selv afgøre, hvor meget tid man vil bruge på det. Vi vil dog opfordre til, at man bruger hele materialet, hvis man har mulighed for det. Der er gode links til yderligere materialer om emnet på EMU'en, hvis man ønsker at fordybe sig yderligere i emnet.

Emnet med slaver og trekantshandel er en del af kanon i historiefaget.

Kontaktlæreren bedes videreformidle materialet til de involverede historielærere.

Eventuelle spørgsmål besvares gerne ved henvendelse til LMS på 8619 4570.

Vi ønsker rigtig god fornøjelse med koncerten.

Med venlig hilsen

LMS og Trypical Cumbia

EN GOD KONCERT

Eleverne får den bedste koncertoplevelse, hvis de er forberedt og sidder klar, når koncerten starter. Snak også med dem om, hvad det vil sige at være til koncert.

Som lærer bidrager man bedst ved ikke at tysse, men i stedet sætte sig blandt eleverne og dele oplevelsen med dem.

HENT FRA WWW.LMS.DK

Undervisningsmaterialet downloades som pdf-fil fra LMS' hjemmeside www.lms.dk

Her finder du også musikeksempler til brug i undervisningen.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Målgruppe:	Udskoling
Antal medlemmer:	4
Max antal elever:	170
Koncertlængde:	45 minutter
Opstillingstid:	30 minutter
Nedtagningstid:	20 minutter
Hjælpere:	4 store elever
Lokale:	Standard. Gymnastiksal eller lukket aula uden gennemgang. Helst ikke sportshal
Scene:	På gulv eller lav scene mindst 3 x 4 meter
Strøm:	230 V
Særlige tekniske krav:	Gruppen har selv anlæg med
Forplejning:	Vand, kaffe/te, og gerne lidt brød og frugt
Ved ankomst:	Orkestret henvender sig på kontoret for at blive vist til rette, hvis ikke andet er aftalt
Kontakt til orkester:	Skolens kontaktlærer bedes tage kontakt med orkestret i god tid inden koncerten for at sikre, at alle aftaler er på plads. Informér fx om særlige parkerings- og tilkørselsforhold eller andre særlige forhold ved afvikling af koncerten

KONTAKTPERSON

Jose Lezaeta
Mobil: 42411693
E-mail: lezaetajose@gmail.com

HUSK AT EVALUERE

Skolernes evaluering af koncerterne og undervisningsmaterialet er vigtig for LMS' videreudvikling af skolekoncertordningen, så derfor opfordrer vi jer til at evaluere efter hver koncert. Det foregår elektronisk via nettet og tager kun få minutter. Evalueringsskemaet findes i skolens koncertplan på www.lms.dk. Brug skolens login for at komme til koncertplanen. Bemærk, at evalueringsskemaet kun kan udfyldes én gang pr. koncert. I koncertplanen vil I også kunne se musikernes evalueringer af mødet med jeres elever, lige som musikerne vil kunne se jeres.

Levende
Musik i Skolen

KONCERT

Foto: Isabella Hartig

TRYPICAL CUMBIA

KLASSER

STED

TIDSPUNKT

www.facebook.com/trypicalcumbia

APPENDIKS

TILGODESER FÆLLES MÅL

Musik (valgfag) Udskoling

Som et nyt tiltag vil der til alle udskolingskoncerter fremover være et appendiks-materiale til Musik (valgfag), der vil være relevant i forbindelse med den pågældende skolekoncert.

Til denne koncert anbefaler vi materialet om

DEN KVALIFICEREDE SAMTALE FØR OG EFTER EN SKOLEKONCERT

Hent materialet her:

lms.dk/musik-valgfag

